

Érettségi feladatok gyűjteménye

Magyar történelem

Emelt szint

2005–2016

Megoldások

Érettségi feladatok gyűjteménye – Magyar történelem – Emelt szint – Megoldások – 2

Az eredeti feladatsorok és javítási útmutatók lelőhelye:

<https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/feladatsorok>

Összeállította: Rigó Balázs, Fekete Bálint

2018

A megjelenést az *Újkor.hu* – *A velünk élő történelem* tette lehetővé.

www.ujkor.hu

1. A feladat a magyar nép őstörténetével kapcsolatos. (E/4)

A források és ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

- a) K.nde: névleges uralkodó *vagy* vallási vezető *vagy* szakrális fejedelem
Dzs.la: tényleges uralkodó *vagy* katonai vezető *vagy* hadvezér (elemenként 0,5 pont)
- b) kettős fejedelemség *vagy* fejedelemség (1 pont)
- c) pl. zsákmányszerzés, fogolyszerzés, pénzszerzés, az ellenséges hatalmak megtörése/gyengítése (elemenként 1 pont)

2. A feladat a kalandozó magyarokra vonatkozik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a térkép és a szöveg segítségével! (Elemenként 1 pont)

- a) nyugat és dél
Két elem felsorolása szükséges. Helyes válasz az is, ha egy déli és egy nyugati történeti földrajzi egységet korhűen nevez meg, pl. Balkán, Bizánc, Bajorország, francia területek. *(Itália nyugati iránynak értelmezendő.)*
- b) Helyes válasz, amely tartalmilag megfelel az alábbi elemek valamelyikének:
- Bizánc erős hatalom volt,
- Bizánc sarcot fizetett a magyaroknak,
- a korszak elején jó kapcsolat alakult ki Bizánc és a magyarok között,
- helyes az a válasz is, amelyik Nyugat-Európa széttagoltságára utal.
- c) Augsburg, 955 *(A két elem 1 pont, 0,5 pont nem adható.)*
- d) Nyugat-Európában városok (várak) vannak. *(Minden hasonló értelmű helyes válasz elfogadható. Erre az egy elemre az 1 pont megadható.)*

3. A feladat Szent István egyházszervező tevékenységével kapcsolatos. (E/5)

Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei alapján!

- a) vármegye *vagy* vármegyék (0,5 pont)
- b) pl. a vármegyék irányítói *vagy* a királyi hatalom képviselői (1 pont)
- c) egyházi hatalom, világi hatalom (Elemenként 0,5 pont)
- d) szolga, vitéz *vagy* gazdagabb ember, „népből való ember” *vagy* közrendű (Elemenként 0,5 pont)

4. A feladat az Árpád-házi királyok korára vonatkozik. (E/5)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a) Az uralkodás kezdetének elfogadható: 997 *vagy* 1000 *vagy* 1001. (0,5 pont) Az uralkodás vége: 1038. (0,5 pont)
- b) az egyház fenntartására *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- c) az önbíráskodás *vagy* a vérbosszú elkerülése *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- d) (Kiválasztás és szám együtt 0,5 pont.)
I/6. Vagyonáról a tulajdonos rendelkezhet.
I/22. Szabad ember nem tehető szolgává.
I/8. *vagy* I/14. A törvények a keresztény egyház szellemiségét is érvényesítik.
I/18. A rabszolgát (szolgát) tulajdonosa szabaddá teheti.

5. A feladat Szent István királyhoz kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a forrás és ismeretei segítségével a kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) A királyi várispánságok (és vármegyék) vezetői, bíráskodnak, beszedik a királyi jövedelmeket és katonai vezetők. *(Más, hasonló értelmű, helyes válasz elfogadható.)*
- b) vagyontárgyként: a megölt szolgálért az urának kárpótlás jár (másik szolga, vagy az ára)

Érettségi feladatok gyűjteménye – Magyar történelem – Emelt szint – Megoldások – 4

emberként: a gyilkos ugyanolyan vezeklésre van kötelezve, mintha szabad embert ölt volna meg
c) szándékosan vagy véletlenül gyilkolt-e; szabadot vagy szolgát ölt-e meg; a gyilkos társadalmi helyzete (*Elfogadható még: feleséggyilkosság.*)

d) a vérbosszút

(A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, de csak akkor, ha legalább 2-2 értelmezhető elemet tartalmaznak.)

6. A feladat a XIV. századi magyar gazdasághoz kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a forrásokhoz kapcsolódó feladatokat!

a) kapudó: 4; aranyforint: 3; harmincadvám: 1; pénzrontás: 2.

b) (*Elfogadható minden olyan válasz, amely a megadottakkal azonos tartalmú.*) (Elemenként 1 pont.)

kapudó: Pl.: Jobbágytelkenként fizetett állami adó. (Nevét onnan kapta, hogy minden olyan porta után szedték, amelynek kapuján egy szénával megrakott szekér befért.)

harmincadvám: Pl.: Az országhatáron behozott, vagy kivitt áruk után fizetett vám, mely az áru értékének harmincadrészét jelentette.

7. A feladat a középkori Magyarország történetére vonatkozik. (E/3)

Az ábra a magyar társadalom rendi tagolódását és az egyes csoportok politikai képviselőit ábrázolja. Pótolja a hiányzó elemeket a betűjelek szerint! (Elemenként 0,5 pont.)

a) király (uralkodó); b) országgyűlés (rendi gyűlés); c) bárók (főnemesek); d) nemesek (köznemesek); e) parasztok (jobbágyok); f) szabad királyi városok (városok)

8. A feladat a középkori Magyarország és Európa történetével kapcsolatos. (E/3)

Írja be a megadott magyar történelmi események dátumát és annak az európai eseménynek a számjelét, amelyik a magyar eseményt megelőző vagy követő tíz éven belül történt! (Elemenként 0,5 pont.)

a) I. László halála, 1095

2) A clermont-i zsinat (1095)

b) A nándorfehérvári diadal, 1456

3) Konstantinápoly török kézre kerül (1453)

c) A nikápolyi csata, 1396

1) Az első rigómezei csata (1389)

9. A feladat Luxemburgi Zsigmond külpolitikájára vonatkozik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a szöveg és ismeretei alapján! A kérdések az aláhúzott és betűvel jelölt szövegrészekhez kapcsolódnak.

a) (Elemenként 0,5 pont.) akkor: Oszmán Birodalom; ma: Bulgária

b) ütközőállamok létrehozása (a Magyar Királyság védelmében) (1 pont)

c) pl.: a nyugati egyházszakadás *vagy* az egyház vezetésének elvilágiasodása *vagy* Husz János fellépése / huszitizmus (0,5 pont)

d) Konstanz, Németország (Elemenként 0,5 pont.)

e) német-római császár (német király), magyar király, cseh király (Elemenként 0,5 pont.)

10. A feladat Luxemburgi Zsigmond külpolitikájához kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

a) Helyszín: Nikápoly (0,5 pont); Évszám: 1396 (0,5 pont)

b) – a telekkatonaság intézményének elrendelése *vagy* – a végvári vonal kiépítése *vagy* ütközőállamok kialakítása (1 pont) (*Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.*)

c) – a huszitizmus (0,5 pont); – a nyugati egyházszakadás (0,5 pont) (*Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.*)

11. A feladat Magyarország XV. századi történelmére vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a forrás és ismeretei alapján a következő kérdésekre!

- a) Mátyás király *vagy* I. Mátyás *vagy* Hunyadi Mátyás *vagy* Corvin Mátyás (1 pont)
- b) Támogatást, segítséget (pénzt) kért tőle. (0,5 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*
- c) Mert a pápa az itáliai háborúk miatt nem tudott segítséget nyújtani. *vagy* Nem akart segítséget nyújtani. *vagy* A küldetés eredménytelen volt. (1 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*
- d) az Oszmán-török Birodalomra *vagy* a Török Birodalomra *vagy* a törökre (0,5 pont)
- e) A törökellenes politikát felváltotta a német-római császári cím megszerzésének igénye *vagy* a nyugati orientációjú külpolitika *vagy* a cseh ügyekbe való beavatkozás politikája. (1 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*

12. A feladat Hunyadi Mátyás külpolitikájához kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

- a) A török ellen szövetségesként tudhatta maga mögött; *vagy* A török elleni ütközőállammá vált a fejedelemség; *vagy* Mátyás úgy folytathatta nyugati külpolitikáját, hogy kevésbé kellett tartania a töröktől; *vagy* Növelte befolyását a térségben. (0,5 pont) *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*
- b) Moldva (2. számú téglalap) (0,5 pont); Havasalföld (5. számú téglalap) (0,5 pont)
- c) A német-római császári cím megszerzése *vagy* III. Frigyes kiszorítása, befolyásának csökkentése *vagy* új birodalmi súlypont létrehozása. (0,5 pont)
- d) 1458–1490 (1 pont)

13. A feladat a Hunyadiak korához kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a forrásokhoz kapcsolódó kérdésekre!

- a) Vitéz János (1 pont)
- b) Kinizsi (Pál) (1 pont)
- c) V. László (1 pont) *(Utószülött László vagy Posztumus László is elfogadható.)*
- d) Helyszín: Nándorfehérvár *(Elfogadható még Zimony is.)* (0,5 pont); Év: 1456 (0,5 pont)

14. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (E/5)

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei alapján!

- a) Írja a pontozott vonalakra, hol és mikor történtek a forrásokban leírt ütközetek! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) A) Nikápoly; 1396; B) Muhi; 1241; C) Augsburg *(Elfogadható még: Lech mező);* 955; D) Nándorfehérvár, 1456
- b) IV. Béla; 1235

15. A feladat Hunyadi Mátyáshoz és a reneszánszhoz kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Visegrád; b) Buda; c) humanizmus; d) Szilézia; e) Vitéz János; f) Corvina/Corvinák *(Elfogadható még: corvina / corvinák / korvina / korvinák.);* g) Firenze; h) Bécs

16. A feladat Magyarország középkori történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Gellért (püspök); b) I. / Szent László; c) Horvátország; d) IV. Béla; e) Muhi; f) 1241; g) Koppány; h) szeniorátus

17. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

- a) 1. istenítélet, 2. tettenérés *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható; a válaszok fordított sorrendben is elfogadhatók.)* (Elemenként 0,5 pont.)
- b) Ez biztosítja a szigorú bírói ítéletet / Nagyobb bajnak tartja a törvény a bűnös elengedését, mint az ártatlan büntetését. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
- c) (Az ország középső részén) megszilárdult földbirtokviszonyok / magántulajdon / vármegyerendszer elől menekültek (a peremterületekre) / Nem akartak szolgasorba süllyedni. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
- d) 1077, 1095 (Elemenként 0,5 pont.)

18. A feladat a XIV–XV. századi magyar jobbágyság helyzetével kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a) 1. kapuadó 4. (rendkívüli) hadiadó *(A helyes válaszok latin nyelvű megfelelője is elfogadható)* (Elemenként 0,5 pont.)
- b) 1. 18 3. 30 (Elemenként 0,5 pont.)
- c) (Földesúri) terheik egységessé váltak. / Kialakult az egységes jobbágyság. *(Tartalmilag azonos, más helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)
- d) 1351 (1 pont)

19. A feladat az Anjou-kori társadalomhoz kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) 2.
- b) harmincad(vám) *(A határvám kifejezés nem fogadható el.)*
- c) katonáskodás / honvédelem *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*
- d) és e) (köz)nemesség, (fő)papság, bárók / főnemesség *(A felsoroltak közül bármely két – vesszővel elválasztott – különböző csoport megnevezése, bármely sorrendben elfogadható. A csoportok magyar vagy latin nyelvű más szakszerű megnevezése is elfogadható.)*
- f) Aranybulla *(Elfogadható még, ha a válasz az 1222. évi törvénykezésre utal.)*

20. A feladat az etelközi magyarság életmódjához kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a) A magyarok nyári szállásai. (0,5 pont) 5.
- b) A magyarok téli szállásai. (0,5 pont) 4.
- c) Kercs, bizánci kikötőváros. (0,5 pont) 2.
- d) A keleti szláv szállásterületek. (0,5 pont) 6.
- e) (A magyarok azért voltak képesek a szlávok elleni sikeres hadjáratokra,) mert nomádként katonailag fölényben voltak a letelepült lakossággal szemben / mozgékonyabb haderővel rendelkeztek / életformaszerűen értettek a hadakozáshoz / mert a szlávok szervezetlenek voltak. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, illetve más helyes válasz is elfogadható, ha az a nomád életformából fakadó katonai erőre mutat rá.)* (1 pont)

21. A feladat a középkori magyarországi városfejlődéssel kapcsolatos. (E/4)

Nevezze meg a térképvázlat és ismeretei segítségével azokat a sorszámokkal jelölt városokat, amelyekre a leírások vonatkoznak! Írja melléjük a térképvázlaton található sorszámok közül a megfelelőt! Két sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Kassa, 6.; b) Buda, 5.; c) Pozsony, 1.; d) Esztergom, 4.

22. A feladat Luxemburgi Zsigmond külpolitikájához kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) Nikápoly, C; b) Prága, A (*Elfogadható még: Tabor/Tábor is.*);
- c) A (nyugati) egyházszakadás megszüntetése / a konstanzi zsinat sikeres lebonyolítása (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)
- d) A huszita (táborita) felkelés leverése (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)
- e) A török hódítás visszaszorítása / megállítása / Szerbia ütközőállammá tétele (*A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.*)
- f) (német-római) császár

*** 23. Az alábbi feladat Luxemburgi Zsigmond uralkodásával kapcsolatos. (E/5)**

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont)

- a) bányavárosok (0,5 pont) szász városok (0,5 pont)
- b) 1. egységes mértékegység bevezetés (1 pont); 2. a helyi városi kereskedők védelme vagy korlátozza az idegen kereskedőket (1 pont); 12. ezeknek a városoknak joga volt a királyhoz (tárnokmesterhez) fellebbezni (1 pont)
- c) mert a fellebbezés a városok (szabadkirályi, bányaváros) kiváltsága volt *vagy* mert a feudális társadalomnak jogokkal nem rendelkező rétege volt (1 pont)

24. A feladat a középkori Magyar Királysággal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján!

a) Döntse el az állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Választását X jellel jelölje! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) (Elemenként 0,5 pont.) 1. Hamis; 2. Igaz; 3. Igaz; 4. Hamis
- b) A magántulajdon védelme vagy megszilárdítása. (1 pont)
- c) A feudális viszonyok kiépítése. (1 pont)

25. A feladat az Árpád-kori építészetéhez kapcsolódik. (E/4)

Párosítsa össze a képeket a leírásokkal! (Egy leíráshoz nem tartozik kép.) (Elemenként 1 pont.)

1.) e; 2.) b; 3.) d; 4.) c

26. A feladat a középkori Magyarország történelmére vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a forrás és ismeretei segítségével a kérdésekre!

- a) (Elemenként 0,5 pont.)
 - 1. A forrásban említett király neve (*A szövegben [...] jel található a király neve helyén.*): II. András
 - 2. A forrásban említett oklevél megnevezése: Aranybulla
 - 3. A forrásban említett oklevél kiadásának éve: 1222
 - 4. A forrás kibocsátásának éve: 1351
- b) A szabad végrendelkezés jogát változtatja meg, bevezetve az ősiség törvényét, mellyel megakadályozta a nemesi birtokok elidegenítését. (*Más hasonló értelmű válaszok is elfogadhatók.*) (1 pont)
- c) 1848 (1 pont)

27. A feladat Hunyadi Mátyás külpolitikájára vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre ismeretei segítségével!

a) (Elemenként 0,5 pont.) A) Cseh Királyság; B) Német-Római Császárság; C) Török Birodalom

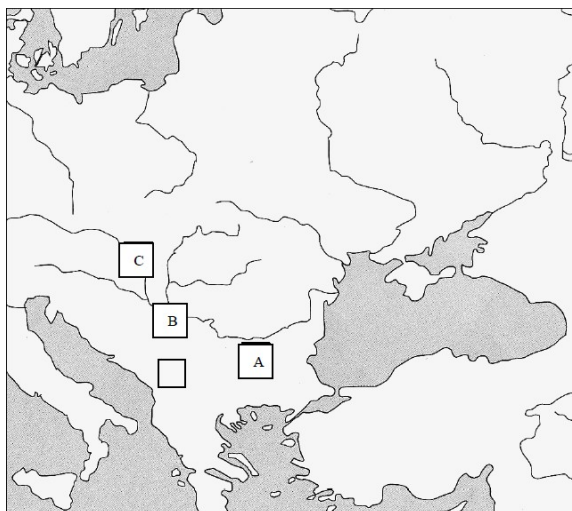
b) (Elemenként 0,5 pont)

perszonálunió: D *vagy* A; támadóháború: B *vagy* A; védekezés: C

c) A török elleni védekezés mellett a Német-Római császári cím megszerzése, európai összefogás szervezése a török kiűzésére. (1 pont)

28. A feladat a XIV-XV. század magyar történelméhez kapcsolódik. (E/4)

a)

b) 1389 (0,5 pont)

c) II. Mohamed (*vagy* II. Mehmed) (1 pont)

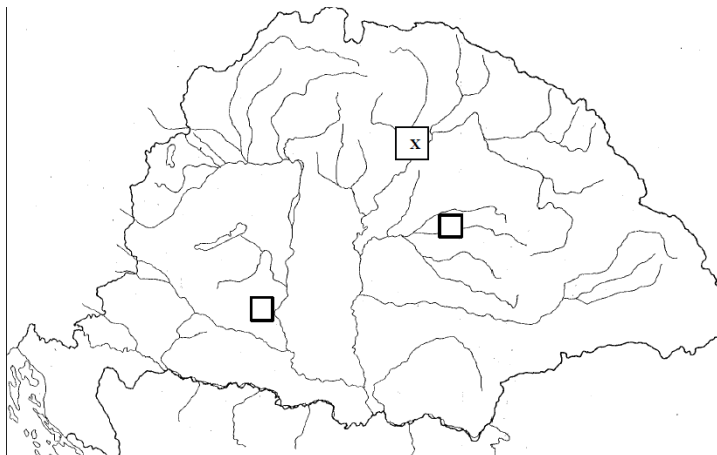
d) 1301 *vagy* 1308; 1342 (Elemenként 0,5 pont.)

29. A feladat a középkori magyar történelemhez kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

a) IV. Béla; b) 1241; c) Batu (aláhúzendó); d) Helyszín: Muhi

e)

30. A feladat a vándorló magyarokkal kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

- a) kettős fejedelemség (1 pont)
- b) 1) Levédiában (0,5 pont); 2) a kazároktól *vagy* a Kazár Birodalomtól (0,5 pont)
- c) félnomád *vagy* vándorló, állattenyésztő (1 pont)
- d) a honfoglalásról *vagy* besenyők és bolgárok támadása a magyarok ellen (0,5 pont)
- e) a magyarok (0,5 pont)

31. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos. (E/4)

A forrásrészletek olyan uralkodókra vonatkoznak, akikkel Mátyás háborút vívott. Írja a forrásrészletek sorszámát a megfelelő uralkodó neve mellé! (A forrásrészletekben szereplő „Pannónia” földrajzi név Magyarországot jelenti.) (Elemenként 0,5 pont.)

III. (Habsburg) Frigyes, német-római császár: 3, 6;
Podjebrád György, cseh király: 5, 7;
II. Mohamed, török szultán: 1, 2, 4, 8.

32. A feladat a középkori magyar jogalkotással kapcsolatos. (E/5)

Mely uralkodókhoz kapcsolhatók az alábbi törvényrészletek? Írja a törvényrészletek mellé az uralkodó nevét és uralkodásának kezdő évét! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) II. András (II. Endre) 1205
- b) I. / Szent István 997/1000/1001
- c) I. / Nagy Lajos 1342
- d) I. / Szent László 1077
- e) Károly Róbert (I. Károly) 1301/1308/1309/1310

33. A feladat a magyar kultúrához kapcsolódik. (E/4)

Azonosítsa a képeken látható magyar kulturális emlékeket! Írja a képek alá a helyes megoldást! Minden képpárhoz megadtuk a rajtuk látható emlékek nevét. (Soronként 1 pont.)

- a) 1. az Aranybulla pecsétje; 2. Károly Róbert aranyforintja
- b) 1. jáki templom; 2. kolozsvári Szt. Mihály-templom
- c) 1. görög korona; 2. az ún. Bocskai-korona
- d) 1. Szt. László király hermája; 2. a kalocsai királyfej

34. A feladat középkori magyar társadalom történetéhez kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a) Nyílt, azaz fallal körül nem vett város; a császár eladományozta/tulajdonosa egy püspök; a lakosság mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozik *(A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók.)* (0,5–0,5 pont)
- b) (Luxemburgi) Zsigmond (1 pont)
- c) német(ek) (1 pont)

35. A feladat a középkori magyar társadalomra vonatkozik. (E/3)

Írja a táblázatba annak a törvénycikknek a sorszámát, amelyre az állítás vonatkozik! (Egyes törvénycikkek több helyre is illenek, egy törvénycikk azonban egyik helyre sem írható be.) (Elemenként 0,5 pont.)

- a) 6, 12; b) 22; c) 6, 12; d) 20

36. A feladat Magyarország középkori történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Válassza ki, melyik törvényszöveg melyik királyhoz kapcsolható! Írja a szöveg betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Minden mezőbe legalább két betűjel kerül. (Elemenként 0,5 pont.)

I. István: a), f), h); I. László / Kálmán: b), d), e); II. András: c), g)

1. A feladat az Erdélyi Fejedelemség virágkorával kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével!

- a) Helyes válasz, amely tartalmilag megfelel az alábbi elemek valamelyikének: – bevételek (fejedelmi, állami, kincstári jövedelmek) növelése, – az államhatalom erősítése (fejedelmi abszolutizmus; háború finanszírozása), – fejlesztés (az erdélyi gazdaság, kultúra; a merkantilista kifejezés megfelelő szövegkörnyezetben is elfogadható).
- b) Pl.: iskolahálózat kiépítése, vándordiakok; külföldi mesteremberek, oktatók meghívása; prédikátorok képzése, nyomdaalapítás (Legalább 2 elem, elemenként 0,5 pont, max. 1 pont.)
- c) török orientáció (barátság) *vagy* Habsburg-ellenesség, *vagy* az ezt igazoló konkrét döntés
- d) harmincéves háború, 1618–1648 (Elemenként 0,5 pont.) *(Elfogadandó a háború megfelelő szakaszának említése a hozzá tartozó évszámokkal.)*

2. A feladat a Bocskai-féle felkeléssel kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a szöveg és ismeretei alapján a feladatokat!

- a) lehetséges okok: pl. 15 éves háború pusztítása, vallásszabadság megsértése, rendi sérelmek (felségárulási perek), a hajdúk helyzete (más jó megoldások is elfogadhatók)
- b) 1606. pl. a vallásszabadság biztosítása, a háború befejezése, a rendi sérelmek megszüntetése, a hajdúk letelepítése

3. A feladat a XVIII. századi Magyarország állami oktatáspolitikájával kapcsolatos. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

- a) Mária Terézia (1740–1780) (Elemenként 0,5 pont, összesen 1,5 pont.);
- b) felvilágosult abszolutizmus (1 pont);
- c) Pl.: az ifjúság helyes nevelése *vagy* az oktatás, az általános műveltség színvonalának emelése. (0,5 pont)
- d) Pl.: a közjólét megteremtése *vagy* a birodalom erejének növelése *vagy* a jó állampolgár nevelése. (1 pont)
- e) Eötvös József (1 pont)

4. A feladat a Rákóczi-szabadságharc történetével kapcsolatos. (E/5)

Tanulmányozza az 1711-ben megkötött szatmári béke értékeléséről szóló szövegeket! Állapítsa meg a szövegek között kimutatható hasonlóságokat és eltéréseket! Írja a táblázat megfelelő részeibe a megadott szempontnak megfelelő szövegek sorszámait! (Elemenként 0,5 pont.)

A szatmári béke tartalmi elemeire is utal: 1, 2, 4, (elfogadható a 3. is);

A békekötés esetleges elmaradásának következményeire utal: 3, 4;

A rendek és az udvar közötti politikai kompromisszumot hangsúlyozza/említi: 2, 3, 4;

Károlyi Sándor tevékenységét árulásként értelmezi: 1;

A kilátástalan nemzetközi helyzetre is utal: 4.

5. A feladat Mária Terézia reformjaihoz kapcsolódik. (E/5)

Oldja meg a feladatokat a forrás segítségével!

a) 1777 (1 pont)

b) (Elemenként 0,5 pont)

FELSŐFOK	C	JOGI OSZTÁLYOK (2 ÉV)	ORVOSI KAR (5 ÉV)	TEOLÓGIA (4 ÉV)	JOG (3 ÉV)	D
		FILOZÓFIAI OSZTÁLYOK (2 ÉV)				
KÖZÉPFOK	A	POÉTIKAI OSZTÁLY (1 ÉV)				
		RETORIKAI OSZTÁLY (1 ÉV)				
		B				
ALAPFOK	E	FALUSI	MEZŐVÁROSI	VÁROSI	„MINTAISKOLA”	

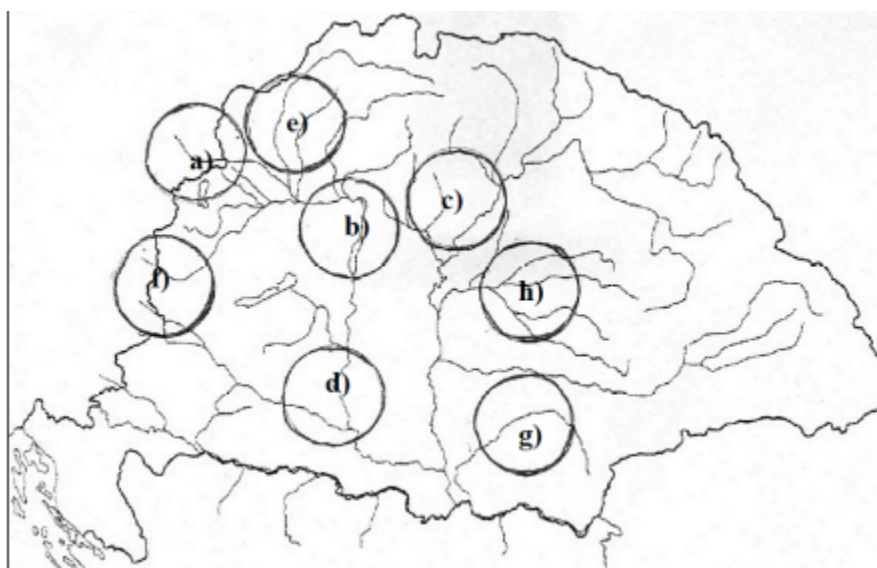
c) 4 évig (a 3 év is elfogadható) (0,5 pont)

d) Pl. a szakképzés céhes keretekben folyt *vagy* a szakmát a céhmestereknél tanulták az inasok *vagy* akkoriban az ipar és a kereskedelem nem áll még olyan fejlettségi szinten, hogy igényelte volna az intézményes szakemberképzést. (1 pont)

6. A feladat a kora újkori magyar történelemre (1526–1711) vonatkozik. (E/5)

Írja a térképen feltüntetett körökbe a megfelelő helységnevet betűjelét! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Bécs; b) Buda; c) Eger; d) Mohács; e) Nagyszombat; f) Szentgotthárd; g) Temesvár; h) Várad.

Töltse ki a táblázat hiányzó adatait! (Elemenként 0,5 pont.)

Helynév	Esemény	Évszám
Buda	i) Elfoglalja a török	1541
Eger	Sikertelen török ostrom	j) 1552

7. A feladat a magyar történelem XVII–XVIII. századi békekötéseire vonatkozik. (E/3)

Olvassa el a táblázat szövegrészleteit, majd írja melléjük:

1. 1606; Tizenötéves háború; 2. 1699; A török kiűzése; Felszabadító háború; 3. 1711; Rákóczi-szabadságharc

8. Az alábbi feladat a XVII. századi törökellenes hadjáratokhoz kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

a) Évszám: 1666; Hadjárat eredménye török szempontból: C; Hadjáratok politikai következménye: B

Évszám: 1664; Hadjárat eredménye török szempontból: D; Hadjáratok politikai következménye: F

Évszám: 1683; Hadjárat eredménye török szempontból: A; Hadjáratok politikai következménye: E

b) I. Lipót

9. A feladat a XVIII. századi magyar társadalommal kapcsolatos. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

a) betelepítés vagy szervezett betelepítés

b) III. Károly (VI. Károly is elfogadható.)

c) 1. szlovák; 2. német vagy sváb; 3. szerb vagy rác

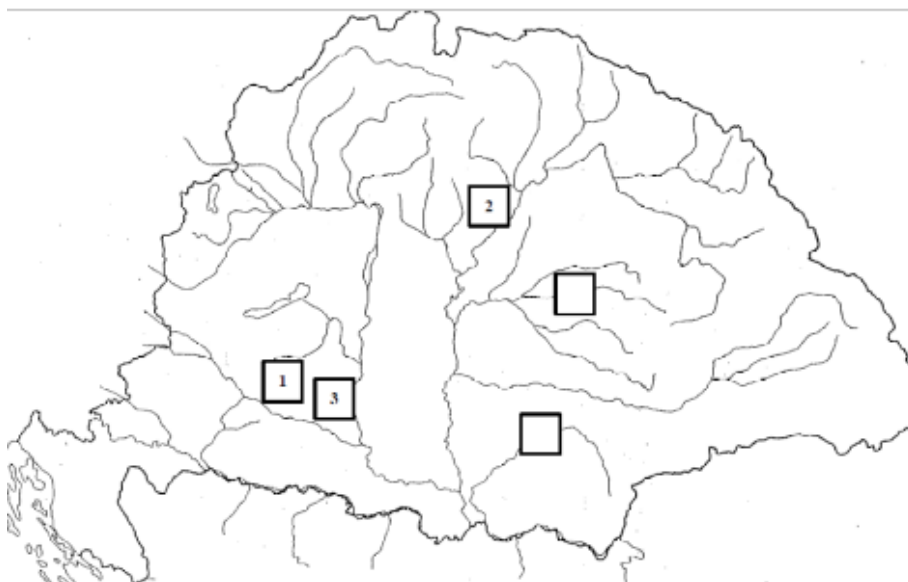
10. A feladat az újkori magyar történelemhez kapcsolódik. (E/3)

a) Írja a pontozott vonalra, melyik esztendőben történtek a forrásokban leírt események!

(Elemenként 0, 5pont.)

a) 1. 1566; 2. 1552; 3. 1526

b)

11. A feladat Magyarország XVIII. századi történetéhez kapcsolódik.

Az ábrán Magyarország XVIII. századi államszervezetét láthatja. A betűvel jelzett fogalmak és intézmények nevét írja a megfelelő kipontozott vonalra! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Helytartótanács; b) úriszék; c) felsőtábla; d) vármegye; e) alsótábla; f) országgyűlés vagy rendi gyűlés

12. A feladat a Rákóczi-szabadságharc történetéhez kapcsolódik. (E/5)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a) Spanyol örökösödési háború (0,5 pont)
- b) 1701–1713/1714 (0,5 pont)
- c) 1703–1711 (0,5 pont)
- d) érdekazonosságon alapuló együttműködés volt. (0,5 pont)
- e) Oszmán–Török Birodalom *vagy* Török Birodalom *vagy* Törökország (1 pont)
- f) Pl. Elvonja a császári seregek egy részét a fő hadszíntérről *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (0,5 pont)
- g) Pl. Nagyhatalmi támogatás elnyerése *vagy* nemzetközi elismerés kivívása *vagy* pénzügyi források megszerzése *vagy* katonai tanácsadás a kurucoknak. *vagy* A fő hadszínterre átvezényelt császári csapatok megkönnyítik a kuruc seregek felszabadító hadműveleteit. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (0,5 pont)
- h) Pl. A kuruc csapatok nehezen fegyelmezhetőek, a zsákmánnyal szétszélednek *vagy* túlzott szabadságértelmezés *vagy* kizárólagos kötődés Rákóczi személyéhez. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

13. A feladat a három részre szakadt Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (E/3)

A táblázat és ismeretei segítségével válaszoljon a kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) (szarvas)marha *(Elfogadható még: szürkemarha.)*
- b) Tájegység neve: Alföld *(Elfogadható még: Duna-Tisza köze, Tiszántúl, Hódoltság.)* Térkép betűjele: B) Melyik állam része ez a terület? Török Birodalom, Oszmán-Török Birodalom/Szultánság
- c) árforradalom és népességnövekedés/kereslet Nyugat-Európában, a kedvező hazai feltételek *(Minden hasonló értelmű, helyes válasz elfogadható.)*

14. A feladat Erdély történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Egészítse ki az Erdély XVII. századi társadalmi viszonyait bemutató táblázatot! Írja be a megadott szavakat a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

Terület	Szászföld		Vármegyék	Székelyföld
Rendi nemzet	szász		magyar	Székely
Nyelv	német	román	magyar	
vallás	evangélikus	görögkeleti (ortodox)	református	katolikus

15. A feladat a XVIII. századi magyar történelemhez kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

- a) Pl. török hódítás; járványok pusztítása; a háborúk, hadseregek pusztításai; a lakosság elvándorlása a veszélyeztetett területekről; a biztonságosabb térségek vonzása; a földrajzi / domborzati adottságok. *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*
- b) Pl. a természetes szaporodás; a külső bevándorlás; szervezett betelepítések; a háborúk véget értek; az állami egészségügyi rendszer fejlődése. *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*
- c) III. Károly *(VI. Károly is elfogadható.)*

16. A feladat az Erdélyi Fejedelemség történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Döntse el az állításokról a források és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Hamis; **b)** Igaz; **c)** Hamis; **d)** Hamis; **e)** Igaz; **f)** Igaz; **g)** Hamis; **h)** Igaz

17. A feladat a XVIII. századi Magyarországgal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatot a térképvázlat és ismeretei segítségével!

a) (Elemenként 0,5 pont.) A) alacsony vám; B) magas vám; **b)** (1 pont) C) adózó nemesség; **c)** (1 pont) Habsburg Birodalom; **d)** (1 pont) Mária Terézia

18. A feladat a költő és hadvezér Zrínyi Miklós törökellenes harcaihoz kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) 1664; **b)** I. Lipót; **c)** Kanizsa ostromát. *(Más, tartalmilag azonos válasz is elfogadható.); d)* Nem támogatták. *vagy* Igyekeztek elkerülni a törökkel való összeütközést. *(Más helyes válasz is elfogadható.)*

19. A feladat a három részre szakadt Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) szarvasmarha; **b)** szász(ok) / német(ek); **c)** Csehország / Cseh Királyság; **d)** Erdély / Erdélyi Fejedelemség

20. A feladat Magyarország XVIII. századi történelméhez kapcsolódik. (E/3)

A térképvázlat betűjelei a korabeli Magyarország néhány sajátos igazgatású területét, illetve a migrációban résztvevő népcsoportját mutatják. Azonosítsa a betűjeleket! Írja a területek és a népcsoportok nevét a táblázatba! Kettőt segítségül megadtunk. (Elemenként 0,5 pont.)

a) Erdély(i) Fejedelemség / Nagyfejedelemség; **b)** Bánát/(Temesi) Bánság / Temesköz; **c)** Horvátország (és Szlavónia); **d)** (katonai) határőrvidék *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.); e)* német(ek) (svábok); **f)** szlovák(ok) (tótok); **g)** szerb(ek) (rácok); **h)** ruszin(ok) / rutén(ek) / kárpátukrán(ok)

21. A feladat a Rákóczi-szabadságharchoz kapcsolódik. (E/4)

Fogalmazzon meg a forráspárok és ismeretei segítségével négy problémát, amely a szabadságharc bukásához döntően hozzájárult! Olyan problémákat írjon, melyek mindkét forráshoz köthetők! Ne a forrás tartalmát foglalja össze! (Elemenként 1 pont.)

a) pénzhiány / kevés adó folyt be; **b)** jobbágyság és nemesség ellentéte / rendi jogok fenntartása.; **c)** függés XIV. Lajos támogatásától / a spanyol örökösödési háború eredményétől; **d)** a kuruc hadsereg fegyelmetlensége / elavult szervezete / harcmodor *(A helyes válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más helyes válasz is elfogadható.)*

22. A feladat a bécsi udvar és a magyar rendek XVIII. századi viszonyával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) 1.; **b)** 4.; **c)** II. József; **d)** A rendeletek visszavonása. *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

23. A feladat a XVII. századi magyar rendi és vallási törekvésekkel kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a)** Megtiltotta a vallási kérdések országgyűlési tárgyalását./Gátat akart vetni a reformációnak. / A protestánsüldözés kezdetét jelezte. *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
b) Nem a rendek jóváhagyásával született. / Az udvar önkényesen illesztette be a törvények közé. *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont)
c) kálvinista / református (0,5 pont); **d)** Bocskai István (0,5 pont); **e)** (0,5 pont) Igaz; **f)** (0,5 pont) Igaz

24. A feladat az Erdélyi Fejedelemséggel kapcsolatos. (E/4))

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

- a)** szász(ok); **b)** hospes(ek); **c)** polgár(ok)/polgárság *(elfogadható még: patrícius(ok));* **d)** adózás évente egyszer/egy összegben *vagy* önkormányzat *vagy* szabad vallásgyakorlás *vagy* követek küldése az országgyűlésre *(Az önkormányzatiság bármely részeleme elfogadható. Általános, gazdasági típusú városi kiváltság – az említetten kívül – nem fogadható el.)* *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)*

25. A feladat a XVIII. századi Magyarország történetével kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

- a)** 1. – B); 2. – A); 3. – C) (1 pont. Pont csak a teljesen helyes sorrendért adható.); **b)** kilenced / kilencedik tized (1 pont); **c)** C) forrás; **d)** B) forrás; **e)** Egyik sem; **f)** B) forrás (Elemenként 0,5 pont.)

1. A feladat a dualizmus kori Magyarországra vonatkozik. (E/4)

Az ábrához olyan magyarázat készült, amelyben négy hibás állítás, illetve kifejezés szerepel. Keresse meg az ábramagyarázat négy hibáját, és írja a táblázatba a helyes megoldásokat is! (Elemenként 0,5 pont)

- a) foglalkoztatási viszonyok helyett társadalmi viszonyok, társadalom szerkezete
- b) „középosztályi” helyett „torlódott” vagy félfeudális vagy kapitalizálódó
- c) Az ábramagyarázat 5. mondata kétféleképpen javítható:
 - c1) A viszonylag sok munkaerőt igénylő infrastruktúra-fejlesztés a 90-es évekig fel tudta szívni a mezőgazdasági munkaerőfölösleget.
 - c2) A viszonylag kevés munkaerőt igénylő iparosítás a 90-es évektől nem tudta felszívni a mezőgazdasági munkaerőfölösleget.
- d) XX. század elejéig helyett XX. század közepéig

2. A feladat a dualizmus gazdasági-társadalmi életével kapcsolatos.

Egészítse ki a táblázat állításait a szöveg és ismeretei felhasználásával úgy, hogy megfeleljenek a megjelöléseknek! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) agrár; b) intenzív; c) nagyobb; d) élőmunka; e) kivándorlásra; f) társadalom

3. A feladat a reformkori gazdasági átalakulással kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével!

- a) gyár (0,5 pont); b) (szabad királyi) városok (0,5 pont); c) Pl.: kereskedés szabadsága, gyáralapítási szabadság, Védegyelet létrejötte, infrastruktúra fejlesztése. (Elemenként 0,5 pont.); d) Védegyelet (1 pont)

4. A feladat Magyarország XIX. századi történetével kapcsolatos. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források segítségével!

- a) Pl.: jobbágykérdés vagy jobbágyfelszabadítás vagy örökváltság (0,5 pont)
- b) Az önkéntes örökváltság. (1 pont)
- c) Mert a jobbágyoknak nem volt pénzük az örökváltság megfizetésére (1%-uk váltotta meg magát). (1 pont)
- d) Kötelező örökváltság vagy jobbágyfelszabadítás. (0,5 pont)
- e) Az 1840-es törvény alapján a jobbágy fizeti az örökváltság összegét, az 1848-as törvény szerint az állam fizet, vagy 1840-ben az úriszék (a földesúri igazságszolgáltatás) fennmarad, míg 1848-ban az úriszéket eltörlik, vagy 1840 önkéntes, 1848 kötelező örökváltság (minden jobbágyra vonatkozik). (1 pont)
- f) A jobbágy: mentesül a jobbágyi szolgáltatásoktól vagy birtokába kerül a telke; a földesúr: kártalanítás vagy tőkéhez jut vagy pénzhez jut. (Elemenként 0,5 pont.)

5. A következő feladat a dualizmus kori társadalomra vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a megadott állítások alapján!

- a) – bevándorlás; – egészségügyi-higiénias viszonyok javulása; – születésszabályozás tilalma (Elemenként 0,5 pont.)
- b) Pl.: Már a polgárosodást megelőző időszakban is kereskedelemmel, ipari tevékenységgel vagy pénzügyletekkel, kézművességgel foglalkoztak; vagy többségük városban élt. (1 pont)
- c) Pl.: asszimiláció vagy elmagyarosodás (0,5 pont)

6. A feladat a magyar kiegyezés alternatíváival kapcsolatos. (E/3)

Keresse meg az alábbi szövegben a tartalmilag téves szavakat. Írja a táblázatba a hibás szavakat a javítással együtt! (Elemenként 0,5 pont.)

a) magyar nyelv saját *vagy* nemzetiségi *vagy* anyanyelv; **b)** románok horvátok; **c)** gr. Andrassy Gyula Kossuth Lajos *(Az elempárok tetszőleges sorrendben beírhatók.) (A felsoroltakon kívül más hibák, illetve az azokhoz tartozó helyes javítások is elfogadhatók.)*

7. A feladat az 1848-49-es magyar szabadságharccal kapcsolatos. (E/3)

Párosítsa a szövegrészleteket a táblázatban felsorolt helyszínekkel! Töltse ki az üres oszlopot!

a) Világos 4. Pákozd 3. Debrecen 1. Kápolna 2.; **b)** Helyes időrend: 3., 2., 1., 4.

8. Az alábbi feladat a XVIII–XIX. századi magyar rendi állammal kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) A modern országgyűlési képviselő a saját véleményét képviseli az országgyűlésen. *vagy* A reformkori megyék által megválasztott országgyűlési követek ún. kötött mandátummal rendelkeztek. *vagy* A reformkori megyék által megválasztott országgyűlési követek megyei utasítás alapján szavaztak. *(Minden egyébként, hasonló értelmű válasz elfogadható.)* (1 pont)

b) alispán (0,5 pont)

c) Pl. összehívja az országgyűlést; berekeszti/feloszlatja/bezárja az országgyűlést; elhalasztja az országgyűlést; szentesíti a törvényeket; visszautasítja a törvényeket; királyi előadásokban törvényeket kezdeményez; leiratban közli az álláspontját. (Elemenként 0,5 pont.)

d) alsó(tábla) *(Az alsóház nem fogadható el.)* (0,5 pont)

9. A feladat a dualizmus korának építészetehez és technikai újdonságaihoz kapcsolódik. (E/4)

(Elemenként 0,5 pont.)

a) torziós inga: Eötvös Lóránd; telefonközpont: Puskás Tivadar; Operaház: Ybl Miklós; Parlament: Steindl Imre; villanymozdony: Kandó Kálmán; Halászbástya: Schulek Frigyes; **b)** Földalatti (vasút); **c)** Millennium

10. A feladat a dualizmus korához kapcsolódik. (E/5)

Nevezze meg a forrásokhoz kapcsolódó fogalmat, szakkifejezést! (Elemenként 1 pont)

a) horvát kiegyezés, horvát–magyar kiegyezés *[Elfogadható még a (horvát) autonómia is.]* **b)** kivándorlás *vagy* emigráció **c)** asszimiláció **d)** (zsidó) emancipáció **e)** szakszervezet *vagy* szociáldemokrácia *vagy* szociáldemokrata párt

11. A feladat a magyar társadalom rétegződésével és életformájával kapcsolatos a XIX. század elején. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) C; **b)** A) arisztokrácia *vagy* főnemesség B) bocskoros nemesek *vagy* kishemesek *vagy* kurtanemesek *vagy* hétszilvafás nemesek C) (birtokos) köznemesség *vagy* középbirtokos nemesség; **c)** szabad költözködési *vagy* meneteli; öröklik *vagy* bírhatják; **d)** A) úriszék, B) robot *vagy* munkajáradék

12. A feladat a magyar reformkor történetéhez kapcsolódik.

Állapítsa meg a következő állításokról a forrás és ismeretei segítségével, igazak-e vagy hamisak! Választását X jellel jelölje! (Elemenként 1 pont.)

a) Hamis; b) Igaz; c) Hamis; d) Igaz; e) Igaz

13. A feladat a XVIII–XIX. századi magyar társadalommal kapcsolatos. (E/4)

A magyar történelem alábbi alakjai mind a társadalmi rangjuknak megfelelő környezetben nevelkedtek. Határozza meg a forrás és ismeretei alapján, hogy kastélyban vagy kúriában nevelkedtek-e! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő helyére! (Elemenként 0,5 pont.)

a) kúria; b) kúria; c) kastély; d) kastély; e) kastély; f) kúria; g) kúria; h) kastély

14. A feladat a dualizmus kori magyar gazdasági életre vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

a) 1. értékesítési lehetőségek vagy személyszállítás vagy a Birodalom fővárosának elérése (0,5 pont); 2. nyersanyag szállítása vagy késztermék szállítása vagy iparvidék elérése (0,5 pont); 3. gabonatermő területek elérése vagy alföldi körzetek elérése (0,5 pont); 4. összeköttetés a tengeri kereskedelemmel (0,5 pont) *(Más helyes válaszok is elfogadhatók.)*

b) 1. az 1913-ra elért vasútsűrűség még mindig elmarad a németországitól (0,5 pont); 2. az 1913-ra az elért vasútsűrűség meghaladta a németországit (0,5 pont) *(A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók.)*

c) Baross Gábor (1 pont) *(Csak a teljes névért adható pont.)*

15. A feladat a dualizmus gazdasági viszonyaival kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 1. fogalom: konjunktúra; 2. fogalom: tőzsde b) 1. agrár-ipari; 2. Baross Gábor; 3. vetésforgó; 4. élelmiszeripar; c) 1867–1918

16. A feladat a nemzeti eszme magyarországi megjelenéséhez kapcsolódik. (E/4)

A nemzeti eszme megjelenésével párhuzamosan zajlott a „dicső nemzeti múlt” feltárása, illetve megteremtése: ezt mutatják be az alábbi források. Melyik magyarországi nemzet, nemzetiség „dicső múltjához”, mítoszaihoz kapcsolható a források? Írja a kipontozott helyre a megfelelő nemzet, nemzetiség nevét! *Egy csoportra több forrás is vonatkozhat. Minden forráshoz azt a nemzetet, nemzetiséget írja, amelyik múltját dicsőíti.* (Elemenként 0,5 pont.)

a) szlovák *(Elfogadható még a ruszin/rutén.);* b) magyar; c) szlovák; d) magyar; e) horvát; f) román; g) szlovák; h) román *(Elfogadható még a nemzetiségnek a korban [XVIII–XIX. század] közhasználatú neve.)*

17. A feladat a XIX. századi magyar történelemhez kapcsolódik. (E/4)

Döntse el az áprilisi törvényekre vonatkozó állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Jelölje választását „X” jellel a megfelelő oszlopban! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Igaz; b) Hamis; c) Hamis; d) Hamis; e) Hamis; f) Igaz; g) Hamis; h) Igaz

18. A feladat a magyarországi életmód XIX. század végi új jelenségeihez kapcsolódik. (E/4)

Döntse el az állításokról a forrás és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak-e! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Hamis; b) Igaz; c) Igaz; d) Hamis; e) Hamis; f) Hamis; g) Igaz; h) Igaz

19. A feladat a XIX–XX. század fordulójának magyar városi társadalmához kapcsolódik. (E/4)
Döntse el az alábbi személyekről, melyik társadalmi csoportba tartoztak a leírás alapján! Írja a személyek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe csak egy számot írjon! Két személy kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

nagypolgárság: 4., 8.; középosztály: 2., 9.; kispolgárság: 6., 10.; munkásosztály: 1., 5.

20. A feladat az 1848/49-es magyar szabadságharccal kapcsolatos. (E/4)
Töltse ki a táblázatot a szöveges források, a térképvázlat és ismeretei segítségével! A b) és c) betűjelű forrásban leírt esemény időpontját nem kell megadnia.

a) Pákozd / Sukoró (0,5 pont), 2. (0,5 pont), 1848. szeptember 29. (1 pont); **b)** Isaszeg (0,5 pont), 4. (0,5 pont), 1849. április 6.; **c)** Komárom (0,5 pont), 1.(0,5 pont)

21. A feladat a magyarországi cigányság történetéhez kapcsolódik a dualizmus korában. (E/3)
Mindhárom feladatrészben a forrás egy, a cigányságról a dualizmus korában megszilárdult előítéletet mutat be, amelyek a forrást követő adatok segítségével megcáfolhatók. Fogalmazza meg saját szavaival a három előítéletes állítást, és az adatok alapján cáfolja meg azokat! (Elemenként 0,5 pont.)

a) előítéletes állítás: A cigányok nem szeretnek dolgozni. *cáfolat:* A cigányok többségének van munkája / csak kisebbségének (7,5%-ának, a háztartásbeliekkel együtt 17,9%-ának) nincs munkája.

b) előítéletes állítás: A cigányokra jellemző(bb) a bűnöző életmód. *cáfolat:* A cigányok között kevesebb elítélt bűnöző volt, mint az országos átlag.

c) előítéletes állítás: A cigányok vándorló életmódot folytatnak. *cáfolat:* A korszakban csak a cigányok töredéke (kb. 3%-a) vándorolt.

(A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, amennyiben a három előítéletre – „dologtalanság”, „bűnözés”, „vándorlás” – utalnak és azokat az adatok alapján cáfolják.)

22. A feladat Magyarország reformkori történetével kapcsolatos. (E/4)
Nevezze meg azokat a XIX. század első felében Nyugat-Európában kibontakozó politikai eszméket, amelyek hatása leginkább tükröződik a források szerzőinek álláspontjában! Egy eszme kétszer is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

a) liberalizmus; **b)** nacionalizmus; **c)** konzervativizmus; **d)** liberalizmus

23. A feladat a reformkori Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (E/3)
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) Vaskapu (0,5 pont); **b)** Fiume (0,5 pont); **c)** Pest / Pest-Buda (0,5 pont); **d)** A magyarországi áruk eljuttatása a tengerre. / Magyarország bekapcsolása a nemzetközi kereskedelemben (Ausztria megkerülésével). *(A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont); **e)** Duna / dunai vízi út (0,5 pont)

24. A feladat Magyarország dualizmus kori gazdasági fejlődésével kapcsolatos. (E/4)
Oldja meg a vasúti közlekedésre vonatkozó feladatokat a források és ismeretei segítségével!

a) 4. (0,5 pont); **b)** 2. (0,5 pont); **c)** A vasútvonalak felvásárlása / államosítása. *(Elfogadható még a MÁV-ra történő utalás.) (A helyes válasz más megfogalmazásban is elfogadható.)* (1 pont); **d)** Baross Gábor (1 pont); **e)** Könnyebbé tette a munkaerő áramlását. vagy Olcsóbbá tette / fellendítette a kereskedelmet. vagy Fellendítette a turizmust. *(Más, hasonló tartalmú helyes válaszok is elfogadhatóak.)* (1 pont)

25. A feladat a reformkori Magyarország történetével kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) a parasztok / jobbágyok jogfosztottsága *vagy* a jogegyenlőség hiánya *vagy* a rendi társadalom *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.); b)* többnemzetiségű / többnyelvű ország *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.); c)* (polgári) alkotmány (iránti tisztelet) *vagy* törvény előtti egyenlőség (megteremtése) *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.); d)* liberalizmus

1. Az alábbi kiáltvány a Márciusi Fronttal kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a forráshoz kapcsolódó kérdésekre! (Elemenként 1 pont)

a) Pl. demokratikus jogok vagy polgári jogok vagy szabadságjogok (*Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.*); **b)** 4., 5., 6., 7.; **c)** Pl. a dolgozók vagy alsóbb néposztályok érdekeinek védelme vagy szociális követelések vagy jóléti célok (*Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.*); **d)** Pl. magyar revízió, önrendelkezési jog, irredentizmus, külpolitika (*Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.*)

2. A feladat a két világháború közötti Magyarországgal kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján!

a) a kommunista pártnak vagy a (szélső)baloldalnak (1 pont); **b)** (kis)polgárság (1 pont); **c)** esemény: pl. Tanácsköztársaság; szerzők: pl. Marx vagy Lenin egy-egy művének megnevezése (*Más jó válasz is elfogadható!*) (Elemenként 0,5 pont.)

3. A feladat a két világháború közötti magyarországi történelemre vonatkozik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a forrás felhasználásával!

a) Jelölje X-szel a táblázatban, hogy az 1940-ben végzett 4 orvos közül az akkori törvények kit (kiket) tekintettek állásra jelentkezéskor zsidónak! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Zsidónak tekintették: 1., 3., 4.; Nem tekintették zsidónak: 2.; **b)** leszármazási (faji) alapon

4. A feladat Magyarország XX. századi határváltozásaival kapcsolatos.(E/5)

Oldja meg a feladatokat, illetve válaszoljon a kérdésekre!

a) 1938. november 2.: 4); 1940. augusztus 30.: 1), 2); 1941. április: 3); **b)** Kassa: E, Újvidék: N, Kolozsvár: J, Nagyvárad: I, (Elemenként 0,5 pont.); **c)** Csehszlovákia felbomlása vagy a német csapatok 1939. március 15-én bevonultak Prágába, vagy a Harmadik Birodalomhoz csatolták a maradék Csehszlovákiából létrehozott Cseh–Morva protektorátust. *Elfogadható még: (Tiso) kikiáltotta a Független Szlovák Köztársaságot (1939. március 14.).* (1 pont)

5. A feladat Magyarország második világháborús részvételével kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források alapján!

a) fegyveres semlegesség; **b)** 1: Nem biztos Németország végső győzelme (számol a vereséggel is).; 2. Biztosnak tartja a német győzelmet.; **c)** 1941. június 26. (*Elfogadható még: 1941. június 27.*)

6. A feladat a Horthy-korszakra vonatkozik. (E/3)

Írja a meghatározások betűjele mellé a megfelelő történelmi fogalom sorszámát a felsorolásból! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 2; **b)** 3; **c)** 5; **d)** 6; **e)** 1; **f)** 4

7. A feladat a XX. századi magyar történelemhez kapcsolódik. (E/6)

Oldja meg a feladatokat!

a) 1. Felvidék vagy Felvidék déli része vagy Szlovákia déli része, 1938; 2. Kárpátalja, 1939; 3. Észak-Erdély, 1940; 4. Délvidék vagy Bácska, 1941;

b) Az államfő neve: Horthy Miklós, Az államfői méltóság megnevezése: kormányzó (Elemenként 1 pont.)

8. A feladat a klebelsbergi kultúrpolitikára vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre ismeretei és az alábbi forrás segítségével!

- a)** A magyarság vezető szerepét megőrizni/megerősíteni, ill. visszaszerezni a Kárpát-medencében csak a magyar népesség műveltségi szintjének emelésével lehetséges. (1 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*
- b)** Pl. népiskolák építése; a középiskolai tananyag modernizálása; a természettudományok fejlesztése; az egyetemek áthelyezése, bővítése; kutatóintézetek létrehozása; külföldi magyar intézetek létrehozása; a tanárok anyagi megbecsülése. (Elemenként 0,5 pont.)
- c)** A trianoni békeszerződésben rögzített katonai korlátozások miatt a honvédelmi kiadások alacsonyak voltak, s így az oktatás fejlesztésére nagyobb hányad jutott a költségvetésből. *vagy A katonai kiadások egy részét az oktatásban rejtették el.* (1 pont) *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)*
- d)** Magyar Királyság (0,5 pont)

9. A feladat a két világháború közötti Magyarország társadalmi-művelődési viszonyaihoz kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

- a)** Klebelsberg Kunó (1 pont); **b)** a trianoni békére (0,5 pont); **c)** Pl.: népiskolák építése *vagy* népiskolai törvény, *vagy* tantervek létesítése, *vagy* az állami költségvetés nagy arányban támogatott iskolai célokat. (1 pont) *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.);* **d)** Pl. vallási nevelés; hazafias nevelés; keresztény erkölcs közvetítése; katonai nevelés (Elemenként 0,5 pont.) *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.);* **e)** numerus clausus (1 pont); **f)** zsidók *vagy* zsidóság (0,5 pont)

10. A feladat a két világháború közötti magyar gazdaság sajátosságaihoz kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

- a)** 1920. június 4. (1 pont); **b)** A világháború veszteségeire kirótt pénzügyi kötelezettség, a győzteseknek fizetendő kártérítés (1 pont) *(Minden hasonló értelmű, helyes válasz elfogadható.);* **c)** Az új pénz (pengő) bevezetésével (0,5 pont); **d)** Gömbös Gyula (1 pont); **e)** Nemzeti Munkaterv (0,5 pont); **f)** 1929 (0,5 pont); **g)** Németország (0,5 pont)

11. A feladat trianoni békeszerződés következményeivel kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a)** területének; **b)** Romániához; **c)** nemzetállam, etnikailag homogén állam; **d)** német; **e)** Ausztria

12. A feladat Magyarország II. világháború alatti történelméhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével!

- a)** Don-kanyar *vagy* Voronyezs (0,5 pont); **b)** 1939 (0,5 pont); **c)** Jugoszlávia/Szerbia megszállása *vagy* Délvidék megszállása, elfoglalása, visszacsatolása *vagy* a német hadsereg átvonulása Magyarországon (0,5 pont); **d)** 1944 (0,5 pont); **e)** Budapest (0,5 pont) **f)** 1941 (0,5 pont); **e)** A helyes sorrend: B), C), F), A), D), E)

13. A feladat XX. századi magyar politikusok életpályájával kapcsolatos. (E/6)

(Elemenként 0,5 pont.)

Horthy Miklós: kormányzó; A), D), F), G); Bethlen István: miniszterelnök; E), H); Teleki Pál: min. elnök; B), C), I)

14. A feladat a magyarországi zsidóság sorsával kapcsolatos. (E/4)

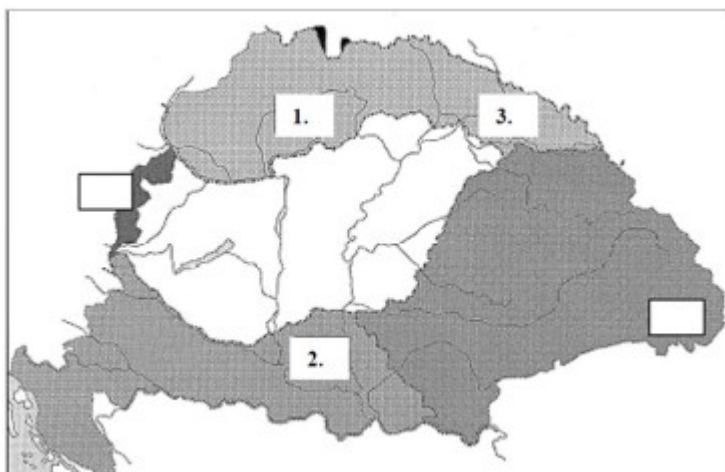
Írja a megfelelő források betűjelét az állítások melletti vonalakra! A helyes megoldások számát a vonalak száma jelzi. Egy betű több helyre is kerülhet. (Elemenként 0,5 pont.)

a) B); b) D); c) A), C), E), F) (A betűjelek tetszőleges sorrendben beírhatók.); d) E), F) (A betűjelek tetszőleges sorrendben beírhatók.)

15. A feladat a trianoni békéhez és társadalmi következményeihez kapcsolódik. (E/5)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a)

b) 1.: Személy: Klebelsberg Kunó, Fogalom: kultúrfőlény; 2.: Személy: Bethlen István, Fogalom: revízió; 3.: Személy: Horthy Miklós, Fogalom: konszolidáció

c) Az elcsatolt területekről tömegesen áttelepülők vagonokban laktak. (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)

16. A feladat a második világháború történetéhez kapcsolódik. (E/3)

A világháború melyik nemzetközi eseménye történt közel egy időben az alábbi magyar eseményekkel? Írja az egy hónapon belül történt esemény sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Két nemzetközi esemény kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

a) 8.; b) 4.; c) 1.; d) 7.; e) 5.; f) 3.

17. A feladat a két világháború közötti magyar történelemhez kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével!

a) Tegye időrendbe az alábbi forrásokban látható, olvasható eseményeket a betűjelek beírásával! Kezdje a legkorábbival! (Helyes sorrend: 1 pont.)

a) B), D), C), A) (helyes sorrend: 1 pont); b) A (0,5 pont); c) (1 pont) Károlyi Mihály; d) (0,5 pont) köztársasági elnök (Elfogadható még: államfő.)

18. A feladat az 1930-as évek magyar politikai életével kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

a) szabad verseny: 5.; egyesülési jog: 4.; véleménynyilvánítása szabadsága: 3.; b) C) (0,5 pont); c) A titkos választójog (szavazás) bevezetése (kiterjesztése). (Elfogadható még: nyílt szavazás megszüntetése / választójogi reform.) (Csak szöveges válasz esetén adható pont.) (1 pont); d) Mussolini (1 pont)

19. A feladat a magyarországi zsidóság XX. századi történelméhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források segítségével!

- a) Első zsidótörvény: 3., 4.; Második zsidótörvény: 1., 3., 4., 5. (Elemenként 0,5 pont.)
b) Mert ez felelt meg a zsidók Magyarország lakosságán belüli arányának. (1 pont) *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható. Minden más helyes válasz is elfogadható.)*

20. A feladat a két világháború közötti magyar gazdasággal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a) élelmiszeripar (0,5 pont); b) textilipar (0,5 pont); c) villamosenergia-termelés (0,5 pont); d) gépipar (0,5 pont); e) az élelmiszeripar termelésének visszaesése, a gabona árának zuhanása *(Elfogadható még: a gépipari termelés / mezőgazdasági gépgyártás visszaesése.) (Tartalmilag hasonló, más helyes válaszok is elfogadhatóak. A helyes válaszok bármilyen sorrendben elfogadhatóak.)* (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.); f) A gabona ára nagyobb mértékben csökkent, mint az iparcikkeké. *vagy* Növekedett a különbség a mezőgazdasági termények és az iparcikkek ára között. *(Tartalmilag hasonló – a mezőgazdasági és ipari árakat összehasonlító –, más helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

21. A feladat a második világháború alatti magyar történelemhez kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a) Teleki Pál (1 pont); b) irredentizmus *(Elfogadható még: irredenta)* (1 pont); c) időpont: 1940. augusztus 30., helyszín: Bécs (Elemenként 0,5 pont.); d) A háborúba való belépés. / A fegyveres semlegesség feladása. *(Tartalmilag azonos, más helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)

22. A feladat Magyarország első világháború utáni történelmével kapcsolatos. (E/4)

Döntse el, hogy a forrásokban megjelenő események / jelenségek közül melyek köthetőek az őszirózsás forradalom, és melyek a Tanácsköztársaság időszakához! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő oszlopába! (Elemenként 0,5 pont.)

Az őszirózsás forradalom időszaka: A), C), D), H); A Tanácsköztársaság időszaka: B), E), F), G)

23. A feladat a két világháború közötti Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a) Németország (0,5 pont); b) Ausztria (0,5 pont); c) Csehszlovákia (0,5 pont); d) Olaszország (0,5 pont); e) 3., 5. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.); f) A külkereskedelmi forgalom csökkenése / növekedése miatt a belső piacon hiány / túlkínálat alakult ki. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont.)

24. A feladat a két világháború közötti Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)

- a) mezőgazdaság; b) kereskedelem (és szállítás); c) gyáripár; d) mezőgazdaság; e) 3., 5.

25. A feladat a Tanácsköztársaság történetéhez kapcsolódik. (E/3)

A Tanácsköztársaság idején készült plakátokat láthat, és a *Mindenkihez* című kiáltvány részleteit olvashatja. Rendelje a szövegrészleteket a hozzájuk leginkább illő képekhez! Írja a szövegrészletek betűjelét a képek mellé a vonalra! *Egy szöveg kimarad.* (Elemenként 1 pont.)

- a) 3.; b) 4.; c) 1.

6. A feladat 1956 történelmére vonatkozik. (E/5)

Készítsen a forrás és ismeretei alapján rövid magyarázó jegyzeteket az aláhúzással megjelölt kifejezésekhez! (Elemenként 1 pont.)

- a) MDP: Magyar Dolgozók Pártja *(Utalhat a rövidítés feloldása mellett a párt kommunista jellegére, szerepére az egypártrendszerben.)*
- b) békeszerződés: az 1947-es párizsi béke *(Utalhat a súlyos feltételekre, melyeket a béke tartalmazott.)*
- c) beszolgáltatási rendszer: terménybeadási kötelezettség *(Utalhat a leginkább érintett birtokos parasztsokra, vagy arra, hogy a piaci áraknál sokkal csekélyebb térítés járt a beszolgáltatott terményért.)*
- d) népek idegen címer: az 1949-ben szovjet mintára kialakított államjelvény *(Utalhat a címer szimbolikájára, vagy arra, hogy a Kossuth-címet váltották fel vele.)*
- e) káderanyag: munkahelyeken vezetett titkos személyi anyag *(Utalhat arra, hogy ennek legfontosabb eleme az érintett politikai megbízhatóságának vagy megbízhatatlanságának megállapítása.)*
(Más, tartalmilag helyes megoldás is elfogadható.)

7. A feladat a Kádár-korszakra vonatkozik. (E/3)

Fejtse ki az ábrázolt jelenségek lényegét a vicc, illetve a karikatúrák alapján! *(Elemenként 1 p.)*

- a) A 70-es évek végén az állandósuló inflációt és az áremelkedéseket figurázza ki a karikatúra. *vagy* Az is elfogadható, ha a vizsgázó utal a hitelfelvételek, az eladósodás, vagy a kőolajárrobbanás nyomán kialakuló életszínvonal-romlásra, *vagy* A kötelező állami ünnepek és ünneplések kritikáját véli felfedezni.
- b) A vicc utal a tőkés (nyugati) és a szocialista (keleti) tömb közti életszínvonalbeli különbségekre, *vagy* Vácsolja azt a sajátosságot, hogy a Kádár-rezsim szemet hunyt a lakosság fusizása, nem hivatalos pénzkeresési módszerei felett: második gazdaság vagy utalhat a kádári konszolidációra, a társadalmat megnyerni kívánó módszerekre
- c) A karikatúra a tervgazdálkodást ábrázolja groteszk eszközökkel: a termelést nem a valós szükségletek, a tényleges igények, illetve racionalitás irányítják, hanem a merev, bürokratikus, gyakorlatlaltól idegen mechanizmusok, *vagy* A szocialista gazdaság egyik sajátosságára utal a karikatúra, a gyakori áruhiányra, a hiánygazdaságra.

8. Az alábbi kérdés az 1956-os forradalom nemzetközi vonatkozásaival kapcsolatos. (E/4)

Párosítsa az idézeteket a források hovatartozására utaló megjelölésekkel, majd az időrendnek megfelelően egészítse ki a táblázatot a megfelelő betűjelek beírásával! (Elemenként 0,5 pont.)

1. c), F); 2. a), A); 3. f), D); 4. b), E); 5. d), B); 6. e), C)

9. A feladat az 1948 és 1953 közötti magyar gazdasághoz kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! *(Elemenként 1 pont.)*

- a) tervgazdálkodás *vagy* tervutasításos gazdaságpolitika; b) államosítás *vagy* szocializálás; c) a kulákokra *vagy* gazdagparasztsokra *vagy* nagygazdákra; d) beszolgáltatási *vagy* terménybeszolgáltatási; e) Rákosi Mátyás

10. A feladat az 1945 utáni magyar történelemhez kapcsolódik. (E/3)

a) Párosítsa a magyar, illetve nemzetközi eseményeket az azonos évszámok alapján! Töltse ki a táblázatot a források számának feltüntetésével! (Helyes párok 0,5 pont.)

a) 1) – 5); 3) – 2); 6) – 4); b) Évszámok: 1948 – 1956 – 1968

11. A feladat az 1945 és 1948 közötti magyar történelemmel kapcsolatos. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével!

- a)** B) Szövetséges Ellenőrző Bizottság (0,5 pont); **b)** Szovjetunió (0,5 pont); **c)** Pl. szovjet katonai megszállás; hidegháborús helyzet; állami erőszakszervezetek *vagy* kulcsfontosságú minisztériumok irányítása a MKP kezében *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)* (Elemenként 0,5 pont.)
d) 1947 (0,5 pont) Párizs (0,5 pont) **e)** Az 1947-es békeszerződés biztosította a Szovjetuniónak azt a jogot, hogy az ausztriai megszállási övezettel való kapcsolattartásra hivatkozva fegyveres erőket állomásoztasson Magyarországon. *(Más tartalmilag helyes megfogalmazás is elfogadható.)* (1 pont)

12. A feladat a Kádár-korszak történetéhez kapcsolódik. (E/3)

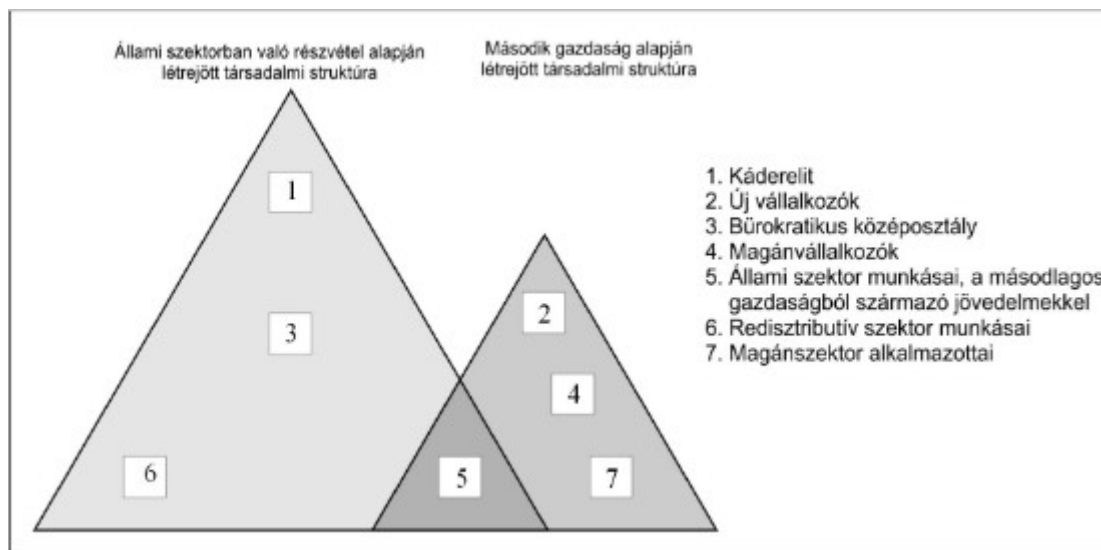
Válaszoljon röviden a kérdésekre a források és ismeretei alapján!

- a)** Pl. A személyi (magán)tulajdon korlátozott mértékű engedélyezése *vagy* a lakosság békén hagyása a magánszférában *vagy* a Kádár-korszakban lehetővé vált az üdülés (pihenés), az utazás. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (1 pont)
b) Pl. Különálló kis telkek és nyaralók: a magánszerzés jelképei *vagy* a kép címe: „Telektulajdonosok” *vagy* a képaláírás: elfordulás a kultúrától, politikától. *(Más, hasonló értelmű helyes válasz is elfogadható.)* (Elemenként 1 pont.)

13. A feladat a rendszerváltás előtti magyar társadalomra vonatkozik. (E/3)

Oldja meg a feladatot a forrás és ismeretei alapján!

Írja a felsorolt társadalmi rétegek sorszámait a megfelelő helyre! Az elhelyezés tükrözze az alá- és fölérendeltségi viszonyokat is! Segítségül egy társadalmi réteg sorszámát előre beírtuk az ábrába. (Elemenként 0,5 pont.)

14. A feladat az 1956-os magyar forradalom nemzetközi összefüggéseivel kapcsolatos. (E/4)

Egészítse ki a hiányzó szavakkal/kifejezésekkel a magyar forradalom nemzetközi vonatkozásaival foglalkozó leírást! (Elemenként 0,5 pont.)

- a)** Egyesült Nemzetek Szervezete *(Elfogadható még: ENSZ.); b)* szovjet; **c)** Kádár János *vagy* Kádár;
d) Biztonsági Tanács *(ENSZ BT vagy BT); e)* vétó; **f)** Nagy Imre; **g)** Varsói Szerződés; **h)** szuezi háború *(Elfogadható még: szuezi válság.)*

15. A feladat Magyarország XX. századi történelméhez kapcsolódik. (E/4)

a) (Soronként 0,5 pont.) Nagy Imre: 2., B); Kádár János: 3., A); Antall József: 1., C)

b) (Elemenként 0,5 pont.) A) 1.; B) 6. (Elfogadható még: 4.); C) 2.; D) 5.; E) 8. (Elfogadható még: 4.); (Elfogadható, ha a vizsgázó a helyes szöveges elemeket írja a megfelelő helyre.)

16. A feladat az 1945 és 1956 közötti magyar gazdaság jellegzetes eseményeihez kapcsolódik. Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.) (E/5)

a) földosztást vagy földreformot; b) a forint bevezetése vagy pénzreform vagy pénzügyi stabilizáció; c) jóvátétel (elfogadható még: kártérítés); d) Párizs; e) beszolgáltatási rendszer (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)

17. A feladat Magyarország második világháború alatti és utáni népesedéstörténetéhez kapcsolódik. (E/5)

Válaszoljon a kérdésekre a források tanulmányozása után!

a) (Elemenként 0,5 pont.) 1. a háború után nőtt a születések száma / megnőtt a természetes szaporulat vagy a csehszlovák–magyar lakosságcsere egyezményhez képest az áttelepített magyarok száma magasabb volt; 2. az újra elcsatolt területekről sokan menekültek Magyarországra

b) (Elemenként 1 pont.) 1. a németek kitelepítése; 2. a csehszlovák-magyar lakosságcsere

c) (1 pont) a holokauszt/holocaust

d) (1 pont) Romsics az akkori, nagyobb országterület emberveszteségét adja meg, a feladat pedig a trianoni országterületét. (A válaszok más megfogalmazásban és a feladatrészekben belül fordított sorrendben is elfogadhatók.)

18. A feladat a XX. századi magyar történelemhez kapcsolódik. (E/4)

Párosítsa az egyes forrásokat a hozzájuk tartozó személynévvel, politikai funkcióval és képpel! Válasszon a felsorolt nevek és politikai funkciók közül! A képekhez segítségül odaírtuk a felvétel időpontját. (Két név és egy politikai funkció kimarad!) (Soronként 1 pont.)

A) Kádár János – MSZMP KB – első titkára – 4.; **B)** Nagy Imre – földművelésügyi miniszter – 2.; **C)** Göncz Árpád – köztársasági elnök – 1.; **D)** Rákosi Mátyás – MDP főtitkára – 3.

19. A feladat Magyarországnak a második világháború és a rendszerváltás közötti történetéhez kapcsolódik. (E/3)

Nevezze meg a forrásokhoz kapcsolható történelmi alakokat! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Mindszenty József; **b)** Nagy Ferenc; **c)** Rákosi Mátyás; **d)** Kádár János; **e)** Nagy Imre; **f)** Szálasi Ferenc

20. A feladat az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc külpolitikai összefüggéseivel kapcsolatos. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)

a) lengyel; **b)** Egyesült Nemzetek Szervezete / ENSZ vagy Biztonsági Tanács; **c)** Az Egyesült Államok fegyveresen nem avatkozott bele a magyarországi eseményekbe. (Tartalmilag hasonló – a külpolitikai összefüggésekre utaló –, más helyes válasz is elfogadható. Elfogadható még, ha a vizsgázó az amerikai álláspont szovjet értelmezését említi.)

21. A feladat a Kádár-korszak társadalompolitikájával kapcsolatos. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

- a)** A hatalom (viszonylagos) jólétet biztosított / engedményeket tett, cserébe elvárta a rendszer elfogadását. *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható. Pont csak akkor adható, ha a vizsgázó mindkét oldalról megmagyarázta az alkat.)*
- b)** A magántulajdon / magánvállalkozás engedélyezése. *vagy* A vagyoni különbségek növekedése. *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)*
- c)** A háztáji magántulajdon volt. / A parasztok a háztájiban érdekeltek voltak a termelésben. *(Tartalmilag hasonló, más helyes válasz is elfogadható.)*

22. A feladat a Kádár-korszak kultúrpolitikájával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

- a)** (0,5 pont) Támogatott; **b)** (0,5 pont) Túrt; **c)** (0,5 pont) Túrt; **d)** (0,5 pont) Tiltott; **e)** Kádár hatalomra jutása. *(Elfogadható még: Nagy Imre eltávolítása a hatalomból / Az 1956-os forradalom és szabadságharc leverése.) (Tartalmilag hasonló más helyes válaszok is elfogadhatóak.)* (1 pont); **f)** 1., 3. (Elemenként 0,5 pont, összesen 1 pont)

23. A feladat a Kádár-korszakhoz kapcsolódik. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

- a)** Pl. Az emberek számára elérhetővé vált a személyautó / váltak a tartós fogyasztási cikkek.
- b)** Pl. Megjelenhetett ez a / az ilyen karikatúra. / A karikatúra kritizálhatta az ellátás hiányosságát / a rendszert. / Az állampolgárok és a hatalom viszonya enyhült.
- c)** Pl. A személyi kultusz megszűnt / enyhült. / A diktátort köznapi szituációban is ábrázolhatták.
- d)** Pl. A szovjet megszállás / elnyomás. (A válaszok más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más helyes válasz is elfogadható, ha az a forrásból indul ki, és a rendszer valamely lényegi jellemzőjéhez kapcsolódik.)

24. A feladat a németek második világháború utáni kitelepítéséhez kapcsolódik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

- a)** Együttműködés a nációkkal / náci szimpátia *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható. Elfogadható minden olyan válasz, amely a rendelet végrehajtásának önkényességére utal.)* (1 pont); **b)** kitelepíthették volna; **c)** nem telepíthették volna ki; **d)** kitelepíthették volna; **e)** kitelepíthették volna;

1. A szövegrészlet a magyarországi romák életkörülményeire vonatkozik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre az alábbi források és ismeretei alapján!

a) Általános iskola után középiskolában továbbtanul *vagy* középiskola (1 pont); **b)** A magyar nyelvi tudás hiánya *vagy* nyelvi hátrány *vagy* nem járt óvodába (1 pont); **c)** Igen. (1 pont)., Aki a középiskolát elvégzi, ugyanolyan eséllyel tanul tovább felső fokon, mint a nem roma tanuló. *vagy* Ösztöndíjakkal támogatják őket. (1 pont) *(Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)*

2. A feladat a Magyarországon honos nemzeti kisebbségekkel kapcsolatos. (E/4)

A források és ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

a) Pl.: anyanyelvi oktatás *vagy* saját nyelven való névhasználat *vagy* helyi és országos önkormányzatok alapítása. (Elemenként 0,5 pont)

b) Románia, Szlovákia (Elemenként 0,5 pont)

c) Pl.: kisebbségi önkormányzatok *vagy* kulturális egyesületek *vagy* iskolák *vagy* óvodák *vagy* közösségi házak alapítása *vagy* helyi és országos érdekvédelmi szervek. (Elemenként 0,5 pont)

d) Pl.: történelmi hagyományokra *vagy* közös együttélésre való utalás *vagy* mert a törvény így rendelkezik. *(Más jó válasz is elfogadható!)* (1 pont)

3. A feladat a rendszerváltozást követő társadalmi változásokkal kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a diagram és ismeretei alapján!

a) 1993, 1996 *(Elfogadható még: 1993–1994 között, 1996–1997 között.)* (Elemenként 0,5 pont.);

b) (Jelentősen) megnőtt a nyugdíjasok száma. (1 pont); **c)** csökken (0,5 pont); **d)** nő (0,5 pont); **e)** pl. Nem lesz, aki finanszírozza a társadalombiztosításra alapuló nyugdíjrendszert. (1 pont)

4. A feladat a szociális piacgazdasággal kapcsolatos. (E/3)

Válassza ki a források felhasználásával a megállapítások közül azokat, amelyek a szociális piacgazdaságra vonatkoznak! Írja a kiválasztott állítások betűjeleit a táblázatba! (Elemenként 1 pont.)

Szociális piacgazdaság: A), C), D)

5. A feladat a magyar gazdaság és a világgazdaság közötti kapcsolatra vonatkozik. (E/3)

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)

a) 1) Európai Unió Tanácsa, 2) Bizottság, 3) Európai Parlament (Elemenként 0,5 pont.); **b)** 1957 (0,5 pont); **c)** 1) Európai Bizottság, 2) Európai Számvevőszék (Elemenként 1 pont.)

6. A feladat a mai Magyarországra vonatkozik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a források tanulmányozása után! (Elemenként 1 pont.)

a) Azok a térségek, amelyeket a közlekedés fő útvonalai nem érintik, nagyobb munkanélküliséggel küszködnek *vagy* azok a térségek, ahol a modern közlekedés (pl. autópálya, repülőtér) jelen van, ott a munkanélküliség alacsonyabb. *(Minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag azonos.)*

b) a mezőgazdaság és az ipar háttérbe szorulása *vagy* a szolgáltató ágazat szerepének (jelentős) növekedése (az infrastruktúra is elfogadható)

c) – a piacgazdaság kialakulásával megszűnt a teljes foglalkoztatottság *vagy* – a munkanélküliek száma nőtt *vagy* – a nem versenyképes gyárakat/gazdasági ágazatokat felszámolják *vagy* – a világméretű verseny (globalizáció) hatásai megmutatkoznak *vagy* – a keleti piac(ok) elvesztése is munkanélküliséget okozott *(Minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag azonos.)*

7. Az alábbi feladat a Magyar Köztársaság alkotmányos berendezkedésével kapcsolatos. (E/3)
A forrás és a választási eredmények tanulmányozása után oldja meg a feladatokat! (Elemenként 0,5 pont)

a) MDF Mert (országos) listájára a választópolgárok összességének kevesebb mint 5%-a szavazott. *vagy* Mert nem érte el az 5%-os parlamenti küszöböt. *vagy* Mert nem érte el a listás szavazatok érvényesítéséhez szükséges 5%-os eredményt (a pártlistákra leadott szavazatok alapján). *(Más, tartalmilag helyes válasz is elfogadható.); b)* 1. D); 2. A); 3. B); 4. C)

8. A feladat a helyi önkormányzatokhoz kapcsolódik. (E/3)
Döntse el a forrás és ismeretei alapján az állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen X jelet a táblázatba! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Hamis; **b)** Hamis; **c)** Igaz; **d)** Hamis; **e)** Hamis; **f)** Igaz

9. A feladat a mai magyar társadalommal, a gyermekek jogaival kapcsolatos. (E/3)
Válaszoljon a forrás és ismeretei alapján a kérdésekre! (Elemenként 0,5 pont.)

a) igen; **b)** ha a vér szerinti család beleegyezik; **c)** mindkettővel; **d)** semmilyen esetben nem alkalmazható a testi fenyegetés; **e)** igen, korlátozható Indoklás: Abban az esetben, ha nem fejlettségének megfelelő műsorról van szó *vagy* a gyermek védelme érdekében (káros hatásokkal szemben). *(Minden hasonló értelmű, helyes válasz elfogadható.)*

10. A feladat Magyarország jelenkori életviszonyaival, demográfiai sajátosságaival kapcsolatos. A források és ismeretei segítségével döntse el, hogy a felsorolt állítások melyik korszakhoz köthetőek! A vonatkozó betűjelet írja a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.) (E/4)

Az 1960-as, 70-es évek: B), C), F), H); Az 1980-as évek: D), E); A rendszerváltozás utáni időszak: A), G)

11. A feladat a XX. század második felének magyar társadalomtörténetéhez kapcsolódik. (E/4)
Nevezzen meg az adatok segítségével négy etnikai, vallási változást Magyarországon a XX. század második felében, majd tárja föl ezeknek az okait! (Egy példát leírtunk.) (Elemenként 0,5 pont.)

a)–d) Például:

Változás: A II. világháború után a németek létszáma jelentősen csökkent.

Kiváltó esemény vagy folyamat: A II. világháború után kitelepítették őket (Németországba).

Változás: A II. világháború után a szlovákok száma jelentősen csökkent.

Kiváltó esemény vagy folyamat: A II. világháború után a csehszlovák-magyar lakosságcsere-egyezmény keretében sok szlovák települt át Csehszlovákiába.

Változás: A II. világháború után a zsidó vallásúak száma jelentősen csökkent.

Kiváltó esemény vagy folyamat: A holokauszt során a magyarországi zsidóság kb. felét megölték, (a háború után pedig sokan elhagyták az országot).

Változás: (A XX. század végére) növekedni kezdett a felekezeten kívüliek száma.

Kiváltó esemény vagy folyamat: A szocialista évtizedekben a politika igyekezett visszaszorítani a vallásosságot vagy a XX. században (egész Európában) szekularizáció figyelhető meg, csökken a vallásgyakorlók aránya.

(A válaszok más sorrendben és más megfogalmazásban is elfogadhatók, illetve más releváns és tartalmilag helyes válasz is elfogadható.)

12. A feladat a magyarországi demográfiai és társadalmi helyzettel kapcsolatos. (E/4)

Válaszolja meg a következő feladatokat a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) A) 2.; B) 1.; C) 2.; D) 1.; b) 1.: M, 2.: C, 3.: M, 4.: C

13. A feladat a rendszerváltozás utáni magyar alkotmányos rendszerhez kapcsolódik. (E/3)

Válaszoljon a kérdésekre a forrás és ismeretei alapján! (Elemenként 0,5 pont.)

a) 18 évig; b) a magyar állam, vagy az Országgyűlés; c) válasz: nem indoklás: előzetesen csak a még ki nem hirdetett törvényt vizsgálhatja; d) igen; e) az Országgyűlés

14. A feladat a mai magyar demokráciához kapcsolódik. (E/3)

Nevezze meg az alábbiakban meghatározott vagy jellemzett államjogi fogalmakat! (Elemenként 0,5 pont.)

a) konstruktív bizalmatlanság(i indítvány); b) népszavazás (vagy referendum); c) ombudsman vagy országgyűlési biztos (Elfogadható még: alapvető jogok biztosa); d) választójog; e) Alkotmánybíróság; f) (helyi vagy települési) önkormányzat(ok) vagy polgármester(i hivatal)

15. A feladat az 1990 utáni magyar társadalommal kapcsolatos. (E/2)

Válaszoljon az ábrákhoz kapcsolódó kérdésekre!

a) (0,5 pont) A magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében nagyobb a foglalkoztatottság vagy az alacsony iskolai végzettségűek körében alacsonyabb a foglalkoztatottság (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.); b) (0,5 pont) Budapesten; c) (Elemenként 0,5 pont.) Az alább felsoroltak közül bármelyik kettő: a szocialista rendszer válsága, a rendszerváltás (új gazdasági körülmények) következtében sokan veszítették el munkájukat, a nem szakképzettek könnyebben veszítették el munkájukat, az alacsonyabb iskolai végzettség a munka elvesztéséhez vezethet, regionális különbségek, hátrányos megkülönböztetés (Minden hasonló értelmű válasz elfogadható.)

16. A feladat a magyarországi cigánysággal kapcsolatos. (E/2)

Oldja meg a feladatokat a diagramok és ismeretei segítségével! (A diagramok szociológusok kutatásainak önkéntes bevalláson alapuló eredményeit mutatják.) (Elemenként 1 pont.)

a) (nyelvi) asszimiláció (Elfogadható még: magyarosodás / beolvadás.)

b) Többen használják anyanyelvként a magyart, mint amennyien magyarnak (és magyar cigánynak) vallják magukat. vagy Többen vallják magukat cigánynak, mint amennyien anyanyelvként használják a cigány nyelvet. (Más, tartalmilag helyes válaszok is elfogadhatóak.)

17. A feladat a rendszerváltás utáni Magyarország társadalmának változásaival kapcsolatos.

Döntse el az állításokról a források és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak-e! Tegyen a táblázat megfelelő oszlopába X jelet! (Elemenként 0,5 pont.) (E/3)

a) Igaz; b) Igaz; c) Hamis; d) 1994-től a munkanélküliek arányának csökkenésével egyidejűleg nőtt a foglalkoztatottak száma. Hamis; e) Mindkét megoldás elfogadható.; f) Hamis

18. A feladat a magyar Alkotmánybírósághoz kapcsolódik. (E/3)

Állapítsa meg a források és ismeretei segítségével, hogy 2012-ben az alábbi fiktív esetekben az Alkotmánybíróság jogosult lett volna-e megvizsgálni a kérdést és döntést hozni az ügyben? Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Az AB jogosult; b) Az AB jogosult; c) Az AB nem jogosult; d) Az AB nem jogosult; e) Az AB nem jogosult; f) Az AB jogosult

19. A feladat a jelenkori magyar társadalom történetéhez kapcsolódik. (E/4)

Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

- a) A gyerekszám / szülések számának csökkenése *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, más lényegi, a forrással összefüggésbe hozható válasz is elfogadható.)*
b) Az oktatási idő kitolódása / a nők munkavállalása / későbbi házasságkötés / modern életforma *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, más lényegi, a forrással összefüggésbe hozható válasz is elfogadható.)*
c) Sok munkaképes korú kap járadékot / kevés a munkaképes korú járulékfizető *(A válasz más megfogalmazásban is elfogadható, más lényegi, a forrással összefüggésbe hozható válasz is elfogadható.)*
d) A nyugdíjkorhatár emelésével / nyugdíjazási szabályok szigorításával *(Más lényegi és helyes válasz is elfogadható, amennyiben az összefügg a c) kérdésre adott helyes válasszal.)*

20. A feladat a mai magyar alkotmányossággal kapcsolatos. (E/4)

Döntse el az idézetekről, hogy a magyar alkotmányosság mely intézményére vonatkoznak! Írja az idézet betűjelét a táblázat megfelelő oszlopába! Egy betűjelet csak egy oszlopba írhat. (Elemenként 0,5 pont.)

országgyűlés: c), e), g); köztársasági elnök: a), b), h); kormány: d), f)

21. A feladat a szomszédos országok magyarságával kapcsolatos. (E/4)

Oldja meg a feladatokat a romániai magyarokra vonatkozó források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

- a) A magyarok körében alacsonyabb a születések száma / a természetes szaporulat. *vagy* A románok körében magasabb a születések száma / a természetes szaporulat. *(Más helyes válasz is elfogadható.);*
b) asszimiláció / beolvadás *(Más helyes szakkifejezés is elfogadható.);* c) emigráció / kivándorlás *(Más helyes szakkifejezés is elfogadható.);* d) református / kálvinista

22. A feladat a jelenkori magyar külkereskedelemhez kapcsolódik. (E/3)

Döntse el az állításokról a diagramok és ismeretei segítségével, hogy igazak vagy hamisak! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Hamis; b) Hamis; c) Igaz; d) Hamis; e) Hamis; f) Hamis

23. A feladat a népszavazás intézményéhez kapcsolódik. (E/4)

Döntse el az Alaptörvény idézett részletei alapján, hogy lehet-e ma Magyarországon népszavazást tartani a következő kérdéskörökről! Tegyen X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

a) Lehet; b) Nem lehet; c) Nem lehet; d) Lehet; e) 2011 előtt: eredményes; 2011 után: eredményes; f) 2011 előtt: eredményes; 2011 után: eredménytelen

24. A feladat Magyarország Alaptörvényéhez kapcsolódik. (E/4)

Rendelje az Alaptörvény sorszámokkal jelölt részleteit az Alaptörvénynek a táblázatban szereplő részleteihez úgy, hogy azok logikus egységet alkossanak! Írja a megfelelő sorszámokat a táblázatba! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

a) 2.; b) 6.; c) 4.; d) 3.; e) 1.; f) 5.; g) 8.; h) 7.